

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narodnine in inseratě
sprejema upravlštvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava vsak dan, izven
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 281

V Ljubljani, v petek, 4. decembra 1903.

Letnik XXXI.

Organizacija ko- roških Slovencev.

O velepomembnem shodu slovenskih
zaupnikov v Celovcu pri naša današnji »Mir«
obširno poročilo, iz katerega posnemamo
nekaj točk.

Na shod so prišli v nenavadno velikem
številu tako zastopniki našega kmetijskega,
kakor raznih drugih stanov, da se posvetu-
jejo o našem narodnem stanju kakor o pri-
pomokih, kako zboljšati žalostne naše na-
rodne in politične razmere.

Imenom slov. polit. društva je shodu
predsedoval g. Gregor Einspieler, ki
je dole zborovalce pozdravil z iskrenimi be-
sedami in kratko označil namen posveto-
vanju.

Dež poslanec g. Fr. Grafenauer
govori o našem političnem in na-
rodnem položaju, ki je žalosten,
a obupen ni. Kriva našim razmeram je de-
loma naša velika popustljivost, deloma hudi
pritisk od nasprotne strani.

Resolucija za pravico slovenskega je-
zika pri vseh javnih oblastih je bila so-
glasno sprejeta.

O šolstvu je govoril čast gospod
župnik Ražun, ki je povdarjal, da je na
Koroškem mej vsemi našimi
grobokopina najdelavnejša šola.

Govornik je nato razložil posamezne
točke šolskega programa, ki se
bo po strokovnjakih še natančneje določil
in ga potem objavimo, kakor tudi nekaj po-
sameznostij iz obširnega razgovora, v katerega
so posegli gg. Einspieler, Kogel-
nik, Grafenauer, Mikuluš,
Podgorc in Ražun.

Gosp. dr. Brejc nato predloži sledeči
narodno-politični program:

I.

Trajno osiguranje našega narodnega ob-
stoja pričakujemo le od dejanske izvršitve
načel o avtonomiji narodov. Stre-
miti nam je tedaj po čim ožjih narodno-
kulturnih in gospodarskih zvezah s sosed-
nimi slovenskimi deželami, da tako razmere

in duhove pripravimo na ustanovno združitev
slovenske Koroške z ostalimi slovenskimi de-
želami.

II.

V okviru sedaj obstoječe ustave pa za-
htevamo:

1. popolno jezikovno ravnopravnost pri
vseh uradih in oblastih, ki so po svojem
delokrogu namenjene tudi za nas Slovence,
in sicer ravnopravnost v tem smislu, da ima
vsak Slovenec — naj že zna nemški ali pa
ne — pravico zahtevati, da se z njim in pa
za njegovo uradno v njegovem jeziku; radi-
tega tudi zahtevamo, da se pri vseh teh
uradih nastavi zadostno število uradnikov, ki
so v besedi in pismu slovenščine popolnoma
zmožni; jezikovna ravnopravnost značiti se
mora na slovenskem in jezikovno mešanem
ozemlju tudi v vseh javnih oblastvenih na-
pisih, znamkih, pečatih itd.;

2. preosnovno volivne pravice za deželni
in državni zbor v smislu enake volivne
pravice, to je, da se odpravijo privilegiji ve-
leposestva, trgovske in obrtne zbornice ter
mest;

3. premembo volivnih okrajev za vo-
litve v deželni in državni zbor v tem smislu,
da se slovenski in jezikovno-mešani kraji
ločijo od čisto nemških in v primerno šte-
vilo samostojnih volivnih okrajev združijo;

4. da se eno deželno-odborniško mesto
prepusti Slovincem;

5. da se za namestnika dež glavarja v
dež. zboru imenuje Slovenca;

6. razdelitev deželnega šolskega sveta,
kakor tudi okrajnih šolskih svetov po na-
rodnih oddelkih;

7. pri vseh Koroške se tičočih javnih
ustanovah, korporacijah itd. pravično zastop-
stvo tudi slovenskega prebivalstva dežele.

III. Sredstva.

1. Politična društva, kojih naj se še dvoje
ustanovi, in sicer eno za okrajni glavarstvu
Beljak in Smohor, drugo za okrajni glavar-
stvu Velikovec in Volšperk;

2. vodstvo slovenskega naroda koroš-
kega se poveri katoliško-političnemu in go-
spodarskemu društvu v Celovcu;

3. strogo in natančno po občinah ali
farah izvedena organizacija zaupnikov;

4. v krepkem narodnem duhu urejevan
političen list, ki naj posebno pozornost obrača
tudi na naše šolstvo in gospodarsko živ-
ljenje;

5. mladeniška, bralna in druga izobra-
ževalna društva;

6. politični in poučni shodi;

7. narodni sklad.

Gospod dr. Brejc je v krepkem go-
voru kazal na naš sedanji položaj, kazal pa
tudi na to, po kaki poti pridemo do zbolj-
šanja naših razmer: le s složnim delovanjem
po skupnem, premišljenem načrtu. In ta na-
črt govornik natančneje razloži, točko za
točko.

V živahno razpravo, ki se je sukala
zlasti okrog točke: časništvo, so po-
segli gg.: Vošpernik, Poljanec,
Hochmüller, Mikuluš, Premru,
Wutti, Podgorc, Legat in dr.
Brejc.

O gospodarski organiza-
ciji je poročal gospod Podgorc, ki
je kazal zlasti na tri potrebe: gospodarskega
poduka, pomoči in združenja.

Sedaj pa je treba delati. Vsak bodi
agitator za pravično slovensko stvar. Zaup-
niki naj gredo s svojo agitacijo mej ljud-
stvo, ki je bilo doslej le preveč prepuščeno
nemškonomacionalnim agitatorjem.

Državni zbor.

Dunaj, 3. dec.

Kdo je vesel obstrukcije?

Včeraj so češki poslanci zopet resno
pričeli z obstrukcijo. Razni vplivnejši po-
slanci, osobito dr. Kathrein, so se tru-
dili pregovoriti češke poslance, da ustavijo
obstrukcijo ter dovolijo vsaj začasni prora-
čun. Češki poslanci pa dosledno odgovar-
jajo: Pripustimo vse nujne in splošno ko-
ristne stvari, ako niso predložene od vlade.
Ker pa vlada zahteva proračun, pogodbo itd.,
hočemo to preprečiti z obstrukcijo, ako nam
ne dovolijo, kar zahtevamo.

Češki poslanci so danes na desnici pre-
cej osamljeni s svojo taktiko, ker ni do-
sledna. Poljaki že ves čas odkar je na kr-
milu sedanja vlada, glasujejo proti nujnosti
vsakega predloga, ako ima značaj in namen
obstrukcije. Isto delajo češki veleposestniki.
Naša »Slovanska zveza«, v kateri so vsi hr-
vaški in večina slovenskih in rusinskih po-

slancev, pa z ozirom na češko obstrukcijo
igra pasivno vlogo.

In to stališče je povsem jasno in ute-
meljeno. Slovenci, Hrvatje in Rusini so se
od nekdanj oglevali za osrednji parlament,
ker je tu skoraj edino mesto, kjer morejo
vladi pojasnjevati in tolmačiti težnje in za-
hteve celokupnega naroda ter grajati samo-
voljnosti podrejenih upravnih organov. Skratka:
Osobito za Slovence in Rusine ter Hrvatje v
Istri je najslabši parlament boljši, nego ab-
solutizem z vsemogočno birokracijo. In s
tega stališča tudi presojamo češko obstruk-
cijo. V svojih dopisih sem že večkrat na-
glašal, da smo v češki taktiki pogrešali
strogo doslednost, ki traja že štiri leta.
Aut-aut! Ako je Koberberjeva vlada očitna
ovira za češke zahteve, potem bi bili morali
češki poslanci že izpočetka porabiti vsa par-
lamentarna sredstva, da strmoglavijo urad-
niško vlado. Tega pa niso storili, marveč od
slučaja do slučaj opozicijo zamenjavali z
obstrukcijo in s tem nehoté in postopno za-
državali ter ovirali tudi zahteve svojih naj-
bližjih političnih somišljenikov.

In sedaj? Nemški levičarji, osobito oni,
ki prisegajo na nedotakljivost ustave, so ve-
seli češke obstrukcije. »Ustavoverci« bi bili
tudi veseli, ko bi šla rakom žvižgat sploh
vsa ustava, na katero se vedno sklicujejo
slovanski narodi. In ravno ti morajo dobro
vedo, da tudi v Avstriji še nismo priprav-
ljeni za personalno unijo z Ogrji in da bode
v kratkem treba skleniti avstro-ogrsko na-
godbo. Ta pa je, kar sem že opetovano na-
glašal, v marsičem slabša od prejšnjih. Vsak
poslanec, tudi na nemški levici, si bode mor-
al dvakrat premisliti, preden bo mogel gla-
sovati za to nagodbo. Parlamentarna rešitev
pa je še dvomljivejša ravno vsled češke ob-
strukcije. Zato se baje že vlada več ne po-
mišlja, ali naj nagodbo uveljavi s § 14.,
kar žele in pričakujejo osobito oni levičarji,
katerim je sedanja uradniška vlada ljubša,
nego parlamentarna. Zato so ravno levičarji
veseli, da češka obstrukcija ovira redno delo
ter vlado prisili, da si pomaga s § 14.

§ 14.

Drugo vprašanje je seveda, ali ima § 14
isto moč in pravico, katero mu pripisujejo.
Do 1. 1897 so vlade s tem paragrafom do-
voljevale le nujne in izredne podpore po
raznih uimih. Šele grof Badeni je 1. 1897
vsled nemške obstrukcije s § 14 uveljavil
začasni drž. proračun. Nemške stranke so
tako nujno zahtevale, da pride ministrstvo
na zatožno klop. Grof Clary je moral od-
stopiti, ker je s § 14. uveljavil porazdeli-

LISTEK.

Pisma s pota.

Poljski napisal H. Sienkiewicz.

Posl. Podravske.

(Dalje.)

III.

Mramor, bron, divani, zrcala: to je
oprava ameriških hotelov. V New Yorku
so razen denarnih zavodov in pošte hoteli
najlepša mestna poslopja. Razen sob, odlo-
čenih za najemnike, se nahaja v vsakem
hotelu množica velikih dvoran, kjer morejo
gostje sprejemati svoje znance ter sijajno
prirejenih buduarov, odločenih za ženske.
»Central-Hotel«, v katerem sem se nastanil
za par dni, bi se lahko smatral po svoji ve-
likosti za majhen trg. Razen stalnih gostov
in onih, ki tu prenočujejo, se zbira na ve-
čer v njegovi sijajni veži mnogo ljudi, da
tu čitajo časopise, srečajo svoje znance,
popušijo ali počivajo malo tobaka, ali da
se pogugajo na gugalnicah, katerih je tukaj
mnogo.

Hotel stoji v ulici Broadway, v največji
in najživahnejši ulici New-Yorka, ki se od-
likuje zlasti po svoji dolgoti. Ko sem tje kaj

dospel, nisem mogel radi pozne ure zvečer
več obiskati mesta, torej sem se moral za-
dovoljiti samo z obiskom hotela, na kar
sva se s tovarišem napotila v »dining room«,
to je obednico.

To je velika dvorana, v kateri ima pro-
stora več sto oseb. Opremljena je sijajno,
toda brez okusa. Stebri, podpirajoči strop, so
iz mramorja, toda predebeli in prenizki;
strop je pretežak, vhod pa povsem podoben
vratom v skedenj. Velike dvojrate duri,
zgoraj zaokrožene, te spominjajo na skedenj.

Tu se shajajo trikrat na dan vsi prebi-
valci hotela. Za hrano v ameriških ho-
telih ni treba plačati nič posebe, ker je ta
znesek prištet k ceni stanovanja. Vsak gost,
ki se tu nastani, ima pravico priti petkrat
na dan ter jesti, kar mu je všeč, brez vsa-
kega posebnega plačila; večina gostov pa
zahaja tjakaj samo na breakfast, lunch in
večerjo. Pri mizi se gostje razgovarjajo med
seboj kakor znanci, iz česar pa se vendar
le redkokdaj razvije trajnejše znanje. Po
končanem obedu gostje vstanejo ter se raz-
idejo, kamor se komu poljubi; ne zahva-
lijo drug drugega za družbo in tudi ne ka-
kajo na drug drugega. Množica žensk pri-
haja brez moških; tukaj namreč še celo

gospodične potujejo brez vsakega varstva.
Oblačijo se takó, kakor nikjer v Evropi, vse
prihajajo brez klobukov; zaradi tega so obedi,
zlasti zvečer, podobni sedminam. Strežajem
tukaj ne dajajo darov. Strežaji so pa iz-
ključno zamoreci. To je moderno; vrhutega
pa so tudi črni služabniki dokaj cenejši od
belih. Pri vsaki mizi stojita dva ali trije za-
moreci. Vsaki vljudni ljudje so, strežejo urno
in gibčno, izgledajo pa v frakih in belih
ovratnikih ako že ne lepe, pa vsaj zelo ori-
ginalno. Sicer postrežba tu ni težavna. Po
ameriški šegi postavijo pred vsakega
gosta naenkrat več porcelanastih skledic z
vsakovrstnimi jedili. Tako imaš pred seboj
juho, meso, ribe, jajca, klobase, krlje,
krompir, sladoled, jagode, jabolka, kavo, z
jedno besedo: celo kopico jedil v malih za-
ložkih. Začni pri čemer hočeš, jej, kar ho-
češ, nihče te tukaj ne gleda. Zamorec stoji
nad teboj, kakor rabelj nad dobro dušo; ne-
prestano ti priliva vode z ledom v kupico,
ako je le količjak odpiješ in ti odgovarja s
svojim stereotipnim: »Yes sir!« na vse
tvoje želje. Vsled tega reda pri jedi se je
tu vse mrzlo in trdo celo v najboljših
in najfinejših restavracijah. — Ameriška
kuhinja je najbolj neprilika kuhinja na

svetu. Njej ni nikakor mar za to, da bi bilo
to, kar pojéš, zdravo in dobro, marveč za
to, da pojéš svoj delež kolikor mogoče hi-
tro ter se vrneš k svojemu »businessu«; vse
je prirejeno v kebely, samo večerja je pri-
pravljena nekoliko skrbnejše; zvečer se nam-
reč vsi opravi končajo že ob petih.

Nisem seditel tukaj prvi dan v »reading
room« ter pisal študije o ameriških običajih,
kakor je to učinila dopisnica nekega var-
šavskega časopisa, ki se je na čudovit način
hitro zaglobila v te običaje, ampak sem šel
v mesto, da si vsaj mimogredé vse to ogle-
dam. Resnica je, da ponoči nisem dobil
takšnih vtisov, kakor imenovana dopisnica,
kateri niso dali strel iz revolverjev se stre-
ljajočih Američanov zatistiti očesa; in to ne
samo v prvi, marveč tudi v naslednjih no-
čeh mojega bivanja v Zedinjenih državah ne.
Kar se mene tiče, sem spal tako mirno, da
se mi nehoté vriva dvom, ali imajo ti ne-
pretrgani ponočni odmevi, katere je slišala
dopisnica, zares tako tragičen pomen; ven-
dar nisem rešetal tega vprašanja, ampak od-
šel takoj na Broadway ter se napotil v mesto.

(Dalje prih.)

veni zakon, ki mu ga je preprečila češka obstrukcija. Sedaj pa nemške stranke ne ugovarjajo, ako dr. pl. Küster z istim paragrafom začasno podaljša trgovinske pogodbe ali uveljavi avstro-ogrsko nagodbo. To pa je bilo po naši sodbi naravnost proti ustavi; taka nagodba bi imela le toliko stalnosti, kakor vsaka uradniška vlada, ki jo more vladar vsak dan nadomestiti z drugo. Sicer pa je še vprašanje, ali bi Ogri pritrdili taki nagodbi, ki jo more vsak čas razveljaviti poslanska ali gosposka zbornica z navadno večino.

Toda že l. 1867 je prorokoval Brestel, da utegne § 14 še razveljaviti vso ustavo. In tako daleč smo že danes. Zato je na ravno, da so se češki poslanci z vso silo vrgli na § 14, da ga izrinejo iz ustave. Ta paragraf je le ostanek iz absolutizma, ki spominja na neomejeno vsemogočnost birokracije. Zato tudi mi pravimo: Proč s § 14, proč z bergijo, na katero se opira centralistična vlada, proč s kljuko, na katero se opeša absolutistična birokracija!

In znamenja kažejo, da so se tudi najvišji krogi naveličali vednih poskusov, stalnih preprič in nemirov, ki rušijo temelje državi. Ne zaradi češke obstrukcije, marveč iz »višjih ozirov« se morda že po novem letu izvrše spremembe, ki se danes mnogim zle nemogoče ali vsaj neverjetne.

Kakor je morda taktika čeških poslancev nedosledna, tako je bila njihova obstrukcija naravna posledica znanih dogodkov. In to dobro vedó ter uvažujejo tudi na najvišjem mestu. Kakor je torej češka obstrukcija v zbornici brezplodna, ker je nedosledna in premalo resna, tako pa utegne v kratkem imeti to dobro posledico, da vladar sam reče: Mir hočem v državi in v ta namen naj ta ali druga vlada ustreže opravičenim zahtevam tudi nemških narodov. Ker pa je sedanja vlada povsem odvisna od nemške levice, zato niso povsem prazne govorice o koaliciji. Koalicijska, seveda le prehodna vlada, visi takorekoč v zraku. Seveda bi morala imeti nova koalicija pozitivni program, ne kakor Windischgraetzova, ki je iz svojega programa izključila vsa narodna vprašanja. Tako ne more in ne sme dalje. To vedó tudi Fresli in Steini.

Današnja seja

je bila od časa do časa jako živahna. Do 1. ure so zapisničarji imeli besedo. Od 1. do 3. je govoril Choc, ki je jako »resno« v češkem jeziku dokazoval potrebo, da se odpravi § 14.

Dr. Kathrein je v imenu svoje stranke izjavil, da glasuje proti nujnosti, ker ima predlog le obstrukcijski namen in je itak že dovršeno poročilo ustavnega odseka glede § 14. To je dr. Kathrein govoril mirno in brez vsake strasti.

Jako pa je razburil češke poslance vitez Jaworski, ki je v imenu poljskega kluba brez vsake potrebe zbadal češke poslance zaradi obstrukcije. Saj češki poslanci sami ne delajo obstrukcije zaradi obstrukcije, marveč da prisilijo vlado, naj jim dovoli to, kar že davno imajo Nemci, namreč popolno narodno ravnopravnost. Vitez Jaworski bi preje dosegel svoj namen, ko bi merodajni činitelje hotel pouditi, da je paragraf 19. državnega temeljnega zakona veljaven tudi za Čehe, Rusine in Jugoslovane, a ne samo za Nemce in Poljake.

Vsenemec dr. Bareuther je govoril za predlog.

Kot glavna govornika sta govorila za predlog dr. Rybař, proti pa socijalni demokrat Pernertorfer. Po stvarnih in nestvarnih popravkih se je vršilo glasovanje po imenih. Predlog je bil odklonjen s 135 glasovi proti 70. Za predlog so glasovali Čehi, Jugoslovani, Rusini, Italijani in Vsenemci.

Boris Sarafov.

Junaški vodja makedonskih vstašev, Boris Sarafov, se mudi zdaj v Zofiji ter mu navdušeno prebivalstvo bolgarske prestolice prireja dan na dan burne ovacije in ga odlikuje ob vsaki priliki. Najbolj se slavi njegova hrabrost in hladnokrvnost, ko gleda smrti v oči. Njegov pot preko meje je bil združen z ogromnimi težavami. Službeno se je javilo, da je v Kastoriji, v okolici Buva, obkolilo 150 turških vojakov gozd, v katerem so počivali štirje vstaši in imeli konje privezane poleg sebe. Krog vojakov, ki je obkolil šumo, je postal vedno ožji, zato so vstaši skočili na konje in jo udrli v beg. A za njimi je začel padati svinčeni dež iz 150 pušk; trije so padli, ubiti s konji vred, a četrti se je srečno rešil. Bil je Boris Sarafov. Priznal je sam, da ni bil še nikdar v takošni smrtni nevarnosti kot takrat. — Zdaj je nastopil potovanje v inozemstvo, da pridobi evropske državniške za avtonomijo Makedonije.

Položaj na Ogrskem.

Tehnična obstrukcija se v državni zbornici nadaljuje. Mnogo časa se je zabilo s pomenskimi glasovanji, potem se je prešela zbornica. Navzočih je bilo samo 84 poslancev, in seja se je prekinila. Čez tri četrt ure

se seja spet prične; nadaljujejo se glasovanja o ugovorih zoper zapisnik. Ministrski predsednik predlaga, naj se drugi dan ne vrši seja, ker ima vlada mnogo opravila. Danes ni bilo seje. Neodvisna stranka je poslala deputacijo k Tiszi, vodil jo je Kossuth. Naznanil mu je, da namerava neodvisna stranka skleniti, da bo pritrdila vsem sklepom, ki jih stori večina. Na ta način bodo izstopili oni člani iz stranke, katerim to ne bo ugajalo.

Politični krogi domnevajo, da sklene vladna stranka premirje z neodvisno. Tudi v Kossuthovi stranki se bo najbrž razdor poravnal in bo le kakih 6 poslancev izstopilo iz stranke.

Nemški parlament

je imel včeraj prvo sejo v beli dvorani kraljevega gradu. Navzočih je bilo 150 poslancev; socijalnih demokratov ni bilo k seji. Državni kancelar je predčital prestolni govor. V njem se povdarja vpliv gospodarskega pritiska na državne finance. Da se v proračunu doseže ravnotežje, treba najeti novega posojila. Prestolni govor omenja pogajanje v svrhu sklepa trgovinskih zvez in izjavlja: »Država je napram vsem velesilam v prijateljskem razmerju. Glede makedonskega vprašanja, s katerim se bavi evropska diplomacija najbolj zadnji čas, je Nemčija zainteresirana šele v drugi vrsti. Cesar je delal na to, da se je država izognila vsem resnim zapletom in pripomagal, da se v Makedonijo vrnejo redne razmere. Cesar je tudi v tekočem letu, na svoje veselje, osebno občeval s svojima zaveznikoma, avstrijskim in italijanskim vladarjem, ter s prijateljskim gospodarjem ruske zemlje.« V govoru je bila izražena nada, da se bo še nadalje ohranil mir, to največje dobro ljudske blaginje. — Poslanec Menkin je kot najstarejši otvoril sejo. Navzočih je bilo 311 poslancev; danes si je zbornica vclila svojega predsednika.

Italijanska zbornica.

Na dnevnem redu je razprava o vladnih izjavah. Govoril je ministrski predsednik in vsa zbornica je pazljivo poslušala. Rekel je, da vlada resno misli stopiti v zvezo s socijalisti Zaratiyjeve gručice, in zavračal zoper senatorja Patenarna naperjena očitanja, kateremu je ponudil port-fuille naučnega ministra. Zbornica je izrekla vladi svoje zaupanje s 284 proti 117 glasovom in prešla na dnevni red.

Na Iztoku se bliska.

Angleško časopisje ima jako šrn pogled glede vzhodno-azijske krize. »Times« pri naša poročila iz Tokia, da je položaj v istočni Aziji nevarnejši kakor kedaj. Vsi japonski listi brez izjeme zahtevajo od vlade, naj odločno nastopi zoper Rusijo. — Iz Berlina pa se poroča, da vkljub nevarnim simptomom iztočnega položaja ne pride do vojske, ker Japan ne pojde tako daleč, dasi ni izvzeto, da se situacija poslabša, kadar se snide japonski državni zbor. Javno mnenje v Japanu je bojovito, in v tem smislu se bo izražal parlament. Vlada pa je miroljubna.

Nek newjorški list pa poroča, da sta se Rusija in Japan že zjediniila o vprašanju, kako se naj uredi iztočno-azijski razpor, in da Anglija in Francija podpirata ta dogovor. Ima naslednje točke: Rusija prizna med Japonom in Korejo izdane določbe iz l. 1896 in 1898, po katerih ima Japan zagotovljenih več pravic na Koreji; med drugim sme imeti v Sŭu svojo garnizijo. Japonska nasprotno pa prizna sklenjeno pogodbo med Rusijo in Kino radi Mandžurije.

Boji v Južni Afriki.

Reuterjeva pisarna javlja: Ko je nemški stotnik Koppy zavzel Sanfontein, pobegnili so Bondelsvartsi na otoke reke Oranje, ki se nahajajo na angleškem ozemlju. Boji so se vršili dne 21. in 22. novembra in so bili jako hudi. Hotentoti so imeli velike izgube.

Iz brzojavk.

Dunaj. Skupno ministristvo bo predložilo delegacijama le kratek proračunski provizorij, ker v januarju se reši tako kot tako proračun. Čehi imajo menda namen, presaditi obstrukcijo tudi v delegacijo, da preprečijo pravočasni proračunski provizorij.

Dunaj. Krščanski socijalci groze z obstrukcijo v drž. zboru, ako bi res prišla na dnevni red izročitev posl. Wohlmeyerja sodišču in hočejo v ta namen zopet predložiti 23 nujnih predlogov.

Dunaj. Poslanci Romančzak in tovariši so stavili v državni zbornici nujni predlog, naj se izvoli ošek 37 članov, ki naj predložijo zbornici zakon, ki ne narče: narodnostni in jezikovni zakon kot izvršilni zakon k članu 19. ustav. zakona, reformo drž. volil. reda s spremembo zakonov z dne 21. dec. 1867. 2 apr. 1873, 12. nov. 1886 in 14. junija 1896. l. Ustanovitve posebnega sodišča za pritožbe proti volitvam in spremembam pravičnega reda.

Dunaj. Socijalni demokratje so predložili nujni predlog, naj se obravnava ta

koj v zbornici poročila imunitetnega odseka o izročitvi nekaterih poslancev. Vse stranke, razun krščanskih socijalcev, so pripravljene zapostaviti svoje nujne predloge za ta predlog. Krščanski socijalci se mu odločno upirajo, ker se je bati, da zbornica izroči poslanca Wohlmeyerja, ki je Völklju rekel defraudant.

Dunaj. Poslanec princ Lichtenstein je imel shod, na katerem je izjavil, da le od vladarja oktroirani poslovni red držav. zbora v ono- in tostranski drž. polovici bo napravil zopet red v državi.

Rim. Bivši minister zunanjih zadev, Prinetti, je popolnoma ozdravljen.

Belgrad. Včeraj je potekel rok, katerega je polkovnik Mašin dal častnikom, da se izjavijo, ako so zadovoljni z razmerami, ki so nastale po umoru kralja Aleksandra. Oglasil se je samo en častnik Rašić, ki je izjavil, da je sicer z razmerami zadovoljen, da pa bi želel, naj bi se ta zadeva ne razpravljala na zborovanju. Drugi častniki, ki se niso udeležili zarote, nočejo dati odgovora, ker ne zaupajo Mašinovi besedi, da se nikomur ne zgodi nič žalega, ako plove svoje mnenje. V Nišu so se baje na sličnem zborovanju vsi častniki poljubili.

Kiev. Tudi tukajšnje vseučilišče je radi dijaških demonstracij zaprto do 3. jan.

Praga. Mandat umrlega državnega poslanca Jaroša je ponudil radikalnemu Slovanu grafu Adalbertu Sternbergu.

Lvov. Vseučilišče v Varšavi bo zaprto do januarja, ker so vseučilišniki priredili demonstracije pri pogrebu umrlega kuratorja naučne oblasti, ki je bil nasprotnik Poljakov.

Belgrad. Včeraj se je zopet sešla skupščina.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 4. decembra.

Slovansko dijaštvo v boju za slovanske univerze. Z Dunaja smo se prejeli naslednje brzojavno poročilo: Včerajšnji shod slovanskega dijaštva se je imenitno obnesel. Navzoči poslanci: König, Hraby, Klofač, Cerny, Baxa, Pogačnik, Ploj, Povše, Pfeifer, Žičkar, Skala, Sramot, Reichstätter, Karbus, Barvinsky, Sileny, Zazvorka, Schnal, Wasilko in še nekateri drugi. V imenu »Slovanske zveze« govoril dvorni svetnik dr. Ploj. Vsi češki poslanci povdarjali potrebo solidarnosti vseh strank. Idejale slovanskih univerz so skupni. Navdušeno govoril Malorus Barvinsky. Izmed vseučiliščnikov utemeljevali potrebo univerz za Slovence Ribnikar, Čebe Lengefeld. V resolucijah se zahteva vseučilišče v Ljubljani, v Brnu in Lvovu. Opozarja se na nedostatke na dunajski univerzi, ki potrebuje razbremenitve. Protestuje se proti laški univerzi v Trstu ali Gorici. Udeležnikov na shodu nad 600. — Nadalje se nam poroča z Dunaja: Ogorčenje mej slovanskim dijaštvom splošno, ker se od liberalnega slovanskega kluba ni shoda nikdo udeležil, niti odsotnost opravičil.

Župnijo Repentabor je dobil č. gospod Ryšlavy, župnik v Munah.

Wolfova morala. »Narod« piše: »V Nemcih zginja krščanstvo kakor spomladni sneg... Jasno je tedaj, ko beli dan, da se zamoremo upirati germanskemu navalu le tedaj, če spoznamo njegovo orožje, da se prebudimo iz zastarelega mrtvila.« Ali »Narodov« pisač ne ve, da najlepše prosepajo ravno oni nemški krogi, v katerih napreduje krščanska misel? On imenuje krščanstvo »zastarelo mrtvilo«! Tem bolj je torej dolžnost katoliško-narodne stranke na Slovenskem, da modernim pogantom dokaže z vstrajnim delom, da je krščanstvo nauk življenja in da so zastareli oni liberalci, ki niti najenostavnejše demokratične misli več pojmovati ne morejo!

Osebna vest iz Planine. Občinski odbor je v svoji zadnji seji imenoval za planinsko občino velezaslužna gg. državnega poslanca Fr. Povšeta in župnika Ivana Podboja svojim častnim članom.

Sleparjenje slovanskega ljudstva. Radi nečuvane sleparije, katero uganjajo s slovanskim ljudstvom židovski kolporterji, se je oglasila sedaj tudi sicer liberalna »Soča«, ki piše: »Beračeve skrivnosti« — »Grofica beračica« — »Ciganska sirota« in druge take prismodarije s slikami prodajajo našim ljudem za drag denar. Zvezki s 24 strani stanejo po 20 do 30 v., in teh zvezkov ni ne konca ne

kraja. Tako pride taka »knjiga« strašno draga, dasi ni vredna niti pol krajcarja. S skrajno fantazijo izmišljeni dogodki, neverjetni dogodiljaji, in vse to tako drago. Take »knjige« niso podučne ter ne dajejo čitatelju nikakega razvedrila in zabave, zato — stran z njimi! Kupujte druge knjige, ki imajo res kaj dobrega v sebi, ne pa take iz nemščine preklanfane prismodarije s strašanskimi dogodki! Škoda za vsak vinar, ki se ga vrže za tako šušmarijo! — Kedaj se bo neki oglasil tudi »Sloven. Narod«? Gospodje pri »Sloven. Narodu« imajo prostora le za zabavljanje proti »klerikalcem«, za resnično židovsko sleparijo pa nimajo nobenih besed.

Slovenske pridige pri sv. Antonu novem v Trstu ostanejo! Po zanesljivih informacijah smo zvedeli, da ono, kar pišejo listi o odpravi slovenskih pridig pri sv. Antonu novem, ne temelji na resnici. Prvi je izrazil svojo židovsko željo »Piccolo«, potem pa je prišla »Elinost«, katerise »Piccolo« zdi — verodostojen. Kolikor je nam znano, se ne spremeni red slovenske službe božje v cerkvi sv. Antona novega. Tako je prav. Pravica Slovencev naj se varuje tudi v cerkvi.

Napaden finančni stražnik. V tržaško bolnico so pripeljali težko ranjenega finančnega stražnika, 28 let starega Martina Kobala iz Červinjana. Neznani zlikovci so ga napadli in mu zadali več ran.

Miklavžev večer v Mariboru. Miklavžev večer priredi bralno in pevsko društvo »Maribor« v nedeljo, dne 6. decembra 1903 v veliki dvorani »Narodnega doma«. I. Dva zeta. Veseloigra v jednom dejanju. II. Sijajen nastop Miklavža, angelov, mefista, belcebuba, krampeža in drugih pošasti iz Hada. Obdarovanje otrok. Med posameznimi dejanji svira veteranska godba mariborska. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži v parterju od 1.—4. vrste po 60 kr., od 5.—8. vrste po 40 kr., in od 8.—16. vrste po 30 kr., stojašče v parterju 20 kr.; sedeži na galeriji 20 kr. in stojašča na galeriji 10 kr. Otroci pod 10 let so v spremstvu roditeljev vstopnine prosti, vendar nimajo pravice do sedežev. Vstopnice se dobe v nedeljo zvečer od pol 6. do pol 8. ure pri blagajni v Narodnem domu. Darila za obdarovanje naj se blagovolijo oddati v nedeljo dopoldne pri slugi in zvečer pri blagajni. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Umrla je v petek, dne 27. m. m., sestra M. Danijela Sah iz reda sv. Frančiška Asiš. v Mariboru. Rojena je bila v Celju l. 1872.

Ustavljen promet Radi velikega snega je za okoli 7 dni ustavljen ves promet po cesti preko Ljubelja na Koroško. Sneg je tudi visok 150 m.

Zastrupila se je v sredo, dne 25. m. m. s šibicami v Grajski ulici št. 18 31-letna Marija Vilčnik, doma iz Mestnega vrha pri Ptuj, ki je živela s krojaškim mojstrom Kuharjem. Vzrok samomora je bil prepir.

Ustavljen promet. Na Reki je za nekaj časa ustavljen promet stovori, ki se morajo shraniti v pokritih prostorih, ker so radi zadnjega viharja silno poškodovana skladišča.

Pri občinskih volitvah v Vipavi se je posrečilo liberalcem ohraniti še svojo postojanko. Zelo se bahajo, da se jim je vsaj to še posrečilo. Delali so z vsemi sredstvi. Katoliško-narodna stranka je pokazala, da tudi na vročih vipavskih tleh krepko nastopa in da pride končno čas, ko tudi nasilstva ne bodo rešila liberalcev. Pričakujemo podrobnejšega poročila — V tretjem volivnem razredu je zmagala katoliško-narodna stranka.

Umrl je v Starem trgu pri Trebnjem posestnik in dobro znani gostilničar Matija Pašič.

Poslanec Hortis je dal mandat svoji stranki na razpolago, a je obljubil, da ostane še za sedaj poslanec. — Najnovejša poročila trdijo, da je Hortis preklical svoj odstop in da ostane za sedanjo dobo drž. zbora na svojem mestu, ker so se laški liberalci nakrat premislili in njegovega odstopa niso hoteli vzeti na znanje.

Koroški Slovenci naskokujejo Nemce. Koroški Slovenci so naskočili pri obč. volitvah v Velikovo v III. razredu Nemce. Za prvi naskok so dosegli znatno število glasov: 80, dočim so z drugimi nemški nacionalci in socijalni demokratje (1) dobili 140 glasov.

Novo sodniško poslopje v Litiji prično graditi prihodnjo spomlad na sedanjem živinskem trgu. V jeseni se bodo uradi že preselili v novo poslopje.

Odlikovana orožnika. Cesar je podelil stražmostru orožniške postaje v Grabštajnu, g. Aleksa Kralu, srebrni križec s krono. — Povodom sestanka avstrijskega in ruskega cesarja v Münstegu je bil

Nič več telesnega zaprtja, ako se vživa
 Zaloga: Dunaj, XVIII., Ladenburggasse 46.
 Prospekt brezplačno. — Pošiljatev za poskušnjo:
 12 kosov franko 3 K po povzetju. 72 52-41

Huss-ova pogača.

1596 4-1

Kožuhovinaste

stole, kolijerje, mufe in
 obleke za otroke
 prodaja po **najnižjih** tovarniških cenah
KAROL RECKNAGEL, Mestni trg 24.

Kravate

**Pentlje,
 Regatte,
 Ščiti za**

ovratnike (Kragenschoner).

Najnovejše! **Najnižje** tovarniške cene!

priporoča 1599 4-1

KAROL RECKNAGEL, Mestni trg 24.

Perilo:

**ovratnike
 zapestnice
 srajce**

1597 4-1

Najboljši izdelek!

prodaja po **najnižjih** tovarniških cenah

KAROL RECKNAGEL, Mestni trg 24.

Rokavice:

glace-, trico-, iz sukna.

Najnižje cene!

Najboljši **dunajski izdelki** za dame in gospode priporoča

KAROL RECKNAGEL, Mestni trg 24.

1598 4-1

Prva neukirchška tvornica klobas **Dunajsko Novomesto**
 Maksa Schlieff

priporoča vsak dan sveže narejene

Dunajsko-Novomeške frankfurtarice, dvojica 9 kr.
 klobasice-hrenovke, Zervelat-klobase in avgsburške **5 kr.**

Samo za hotelirje in gostilničarje izredne cene.

12 parov dunajsko-novomeških frankfurtaric 1 gld.

pošilja na željo brezplačno na dom.

Edina prodaja za Ljubljano

I. C. Praunseiss,

1589 6-1

trgovina z delikatesami, Mestni trg.

Dunajska berza

dan 3. decembra.

Skupni državni dolg v notah	100 50
Skupni državni dolg v srebru	100 35
Avstrijska zlata renta 4%	120 60
Avstrijska krona renta 4%	100 55
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92 00
Ogrska zlata renta 4%	118 50
Ogrska krona renta 4%	98 45
Ogrska inv. renta 3 1/2%	89 85
Avstro-ogrske bančne delnice	16 16
Kreditne delnice	684 —
London vista	239 60
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117 15
20 mark	23 42
20 frankov	19 67
Italijanski bankovci	95 30
C. kr. cekini	11 32

Kemične barve za sobne slikarje, **zemeljne barve** za zidarje ima tvrdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice, v največji izbiri v zalogi — Cene so nizke. 524 14 11-4

Suhe gobe, orehe, predivo, želod, vsake vrste fižol, žito, sadje, suho in sveže, sploh vse deželne pridelke, 1484 3-7
 kupi Anton Kolenc v Celju.

Gostilničarji in zasebniki,

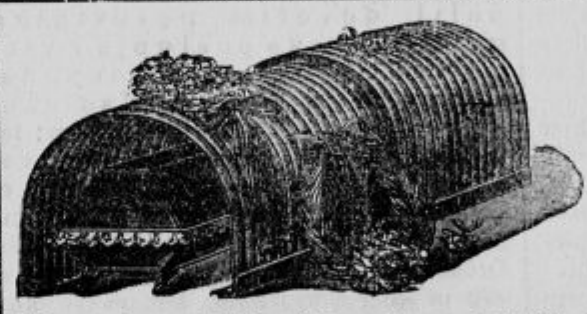
ki si želite nabaviti oziroma piti dobro kapljico, izvolite se obrniti na tvrdo **Paolo Sponza v Rovignu (Istrija)**, ki je znan kot prideljvalec najboljših vin.

Cene so primerne: **Beli muškati** à 36-40 K, **belo vino** à 30 K in **rudeče** à 32-36 K hektoliter 1524 15-6

1604 2-1

Na lodi!
 Kje so napredaj najboljše drsalke, vprašate se ve cenjene bralke. Miklavž daruje jih pridnim, Valentin Golob jih daje po ceni vsem, Naj bodo pridni al' leni. Na Mestnem trgu št. 10. Dobé se drsalke že spet.

Ščiti za krste,

da se iste v grobu ne stlačijo, **najcenejše in najpopolnejše nadomestilo za zidano grobnico.**

Vis. c. kr. ministrstvo notr. zadev jih je odobrilo in dopustilo, da se smejo uporabljati po vseh glavnih mestih.

Posebno se priporočajo z ozirom na bližnjo otvoritev novega pokopališča in s tem zvezana prenašanja nanj.

V zalogi jih ima:

1509 3

pogrebni zavod Frana Doberleta v Ljubljani.

Moderce

1595 4-1

najzadnje fačone, v ceni **čudovito znižane**, priporoča

KAROL RECKNAGEL, Mestni trg 24.